

Міністерство освіти і науки України
Мукачівський державний університет
Державна вища професійна школа ім. кап. Вітольда Пілецького в Освенцеми (Польща)
Університет економіки в Братиславі
Факультет економіки бізнесу в Кошице (Словацька Республіка)

**IV Міжнародна
науково-практична конференція
“УПРАВЛІННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИМИ
ТРАНСФОРМАЦІЯМИ ГОСПОДАРСЬКИХ ПРОЦЕСІВ:
РЕАЛІЇ І ВИКЛИКИ”**

6-7 квітня 2022 р.

УДК 005:[316+330:005.591.4]:332.15(043.2)

У66

*Рекомендовано до поширення через мережу Інтернет
Вченою радою Мукачівського державного університету
(протокол № 4 від 18 квітня 2022 року)*

У66

Управління соціально-економічними трансформаціями господарських процесів: реалії і виклики: збірник тез доповідей IV Міжнародної науково-практичної конференції (м. Мукачево, 6-7 квітня 2022 р.). – Мукачево: МДУ, 2022. – 272 с.

***Відповідальний за випуск:** ФЕЄР Оксана – к.е.н., доц., доцент кафедри менеджменту, управління економічними процесами та туризму, відповідальна за наукову роботу кафедри.*

***Технічний редактор:** ТОВТ Тетяна – к.е.н., доцент.*

У збірнику тез за матеріалами IV Міжнародної науково-практичної конференції, що проводилася кафедрою менеджменту, управління економічними процесами та туризму Мукачівського державного університету, висвітлюються погляди науковців, здобувачів освіти, представників державних органів влади та місцевого самоврядування, підприємницьких структур на актуальні проблеми управління соціально-економічними трансформаціями господарських процесів в сучасних умовах.

Матеріали структуровані в розрізі декількох напрямів досліджень: «Управління економікою держави в умовах глобальних перетворень»; «Особливості регіонального управління господарськими процесами»; «Управління економічними процесами суб'єктів господарювання»; «Фінансове регулювання та обліково-аналітичне забезпечення діяльності суб'єктів на мікро- та макрорівнях»; «Управління інвестиційно-інноваційною діяльністю»; «Управління освітньою діяльністю у цифровому просторі»; «Публічне управління та адміністрування в умовах інформаційного суспільства».

Матеріали подано в авторській редакції. Автори опублікованих матеріалів несуть повну відповідальність за підбір, точність наведених фактів, цитат, статистичних даних, галузевої термінології, інших відомостей.

УДК 005:[316+330:005.591.4]:332.15(043.2)

Матеріали конференції доступні для перегляду на офіційному сайті університету за адресою <https://msu.edu.ua/konferenciji-seminari/>

© Мукачівський державний університет, 2022
© Кафедра менеджменту, управління економічними процесами та туризму, 2022

Атрощенко Т.О. Управлінська культура керівника закладу дошкільної освіти: методичний контекст	218
Бондар Т.І. Управління інклюзивною освітою в Україні	220
Газдик М.М. Механізми формування професійної компетентності у майбутніх операторів з обробки інформації та програмного забезпечення у процесі фахової підготовки	223
Завербний А.С., Макарова Ю.С. Використання віртуальної реальності в освітньому процесі	227
Кучінка Т.В. Освітній менеджмент: закономірності та основні принципи	229
Липчанко-Ковачик О.В., Попович А. Формування навичок роботи з художнім твором в умовах дистанційного навчання	231
Рубіш М.А. Особливості впровадження інклюзивного навчання в закладах освіти	233
Товканець Г.В. Дослідницький підхід в освіті	234
Товканець О.С. Управління якістю освіти як відображення мети та стандартів освіти	236
Фізеші О.Й. Поняття «управління освітою» в науковому дискурсі	238
Черепаня М.Т. Інтернатні заклади в Україні: підпорядкування та управління	241
Щербан Т.Д., Гоблик В.В. Психологічні особливості підготовки майбутніх управлінців в умовах дистанційної освіти	243

СЕКЦІЯ 7. ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ В УМОВАХ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА

Trushkina N., Zhyvko Z. Transformation of logistics services for agricultural product consumers in the digital age	246
Джунієв Л.В., Ємчук Л.В. Особливості управління інноваційними бізнес-процесами за умов розвитку інформаційного суспільства	247
Іртищева І.О., Романенко С.С. Державно-громадське управління та принципи побудови спортивно-оздоровчої сфери	250
Ларка Л.С. Особливості організації проведення маркетингових досліджень в умовах інформаційного суспільства	253
Немчук П.В. Система управління за умов функціонування інформаційного суспільства	257
Папп В.В., Бошота Н.В. Роль державного управління у розвитку туристичної сфери країни	259
Сидоренко Є.В. Інструменти цифровізації для місцевого економічного розвитку	261
Товт Т.Й. Адаптація процесу адміністрування публічних послуг в умовах воєнного стану	263
Юшин С.О. Міра поєднання централізації і децентралізації державної влади в умовах становлення інформаційного суспільства	266

Список використаних джерел:

1. Алмаший, І.І. *Особливості формування екологічної культури молоді природоцентричного типу в діяльності громадських організацій [Текст] / І.І. Алмаший. – Ужгород: Говерла // Науковий вісник Ужгородського університету: Серія: Педагогіка. Соціальна робота / гол. ред. І.В. Козубовська. Ужгород: Говерла, 2014. Вип.30. - С. 9-12.*
2. Сладкевич В.П. *Сучасний менеджмент організації : навч. посіб. для студ. ВНЗ / В.П. Сладкевич, А.Д. Чернявський – К. : МАУП, 2007. – 488 с.*

УДК 37.07:005.3:008:[373.2.091.113]

АТРОЩЕНКО Т.О.

доктор педагогічних наук, професор,
доцент кафедри педагогіки дошкільної,
початкової освіти та освітнього менеджменту,
Мукачівський державний університет, м. Мукачево, Україна

**УПРАВЛІНСЬКА КУЛЬТУРА КЕРІВНИКА ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ:
МЕТОДИЧНИЙ КОНТЕКСТ**

Сучасне глобалізоване суспільство ставить високі вимоги до управління національною системою освіти, що вимагає всебічного і глибокого аналізу наявних теоретичних ідей та концепцій, вивчення і впровадження передового вітчизняного та зарубіжного управлінського досвіду тощо. З огляду на цю об'єктивну потребу, перш за все слід звернутися до розгляду феномену управлінської культури керівника закладу дошкільної освіти (далі - ЗДО), оскільки саме цей заклад освіти першим забезпечує якісну освіту, розвиток і виховання підростаючого покоління.

Цілком погоджуємося з М. Бадіцею, що модернізація освітнього процесу окреслює нові універсальні вимоги до професійної компетентності учасників освітнього процесу: оволодіння технологіями менеджменту і маркетингу в освіті; залучення до управлінських процесів; створення принципово нових освітніх моделей у підготовці менеджерів дошкільної освіти; підвищення престижності професії; модернізація програми підготовки майбутніх фахівців дошкільної освіти з урахуванням досвіду інших країн світу [1]. Вважаємо за доцільне доповнити цей перелік однією із першочергових вимог - формування управлінської культури у майбутніх керівників ЗДО у процесі фахової підготовки.

Теоретичний аналіз досліджуваної проблеми допоміг виявити зростання зацікавленості сучасних науковців, педагогів-практиків, що свідчить про її важливість і соціальну значущість в умовах модернізації вітчизняної системи дошкільної освіти. Розкриємо найбільш актуальні для нашого дослідження визначення поняття «управлінська культура» і на цій основі представимо власне розуміння управлінської культури керівника закладу дошкільної освіти.

Управлінська культура, як переконана Г. Попова, є складовою професійної культури менеджера і виявляється через систему фахових, культуро-орієнтованих знань, умінь, розвинені мотиваційно-ціннісну, інтелектуальну, емоційно-вольову, комунікативну сфери особистості. Водночас, вона набуває характерологічних ознак, властивостей особистісної та професійної культури менеджера, інтегрує їх, враховуючи соціальну спрямованість фахової діяльності [2].

Згідно із визначенням С. Королук, управлінська культура – це різновид професійної культури, який складається з політичної, правової, адміністративної, менеджерської, організаційної, соціально-психологічної, інформаційної, комунікативної

та економічної культур і є інтегральним утворенням щодо системи знань і вмій, особистісних якостей, мотивів і цінностей, які реалізуються під час управління [3, с. 88]

Зміст управлінської культури, на думку Г. Закороченної, визначається такими основними характеристиками, а саме: стилі управлінської діяльності керівника та інших суб'єктів управлінської діяльності в організації; цілях, цінностях і традиціях в управлінській діяльності суб'єктів управління; раціональній організації управлінської діяльності всіх суб'єктів управління в організації: чіткість, узгодженість, послідовність та дотримання службових і морально-етичних норм міжсуб'єктної взаємодії; організаційній культурі в установі (закладі); автоматизації та інформатизації процесу управління в організації; особистій поведінці, почутті міри, психологічному такті і відповідальності членів колективу організації; методиці проведення різноманітних нарад та їх управлінській ефективності; загальному позитивному морально-психологічному кліматі в організації та управлінських структурах [4, с.11].

На думку науковців, управлінська культура вирішує декілька основних задач, що мають важливе значення у системі суспільних відносин взагалі й управлінні професійно-технічним закладом зокрема: концентрує багаторічний управлінський досвід, створює можливості для його вивчення та засвоєння, передає його новим суб'єктам, а також транслює його у суспільство цінності управлінської культури співвідносяться з кожним конкретним суб'єктом, його менталітетом, темпераментом, характером, соціальним досвідом; визначає стиль керівництва, систему відносин між учасниками, спрямованість особистості об'єктів і суб'єктів управління; здійснює вплив на формування і виховання особистості як моральної, так і аморальної; створює можливості ефективно впливати на подолання консерватизму і бюрократизму; сприяє розвитку професійної компетентності керівників і співробітників, підвищенню якості управлінських рішень (як на етапі їх прийняття, так і виконання), значно знижує рівень конфліктності. Управлінська культура є результатом взаємодії керівника і трудового колективу, впливає на них і трансформується сама. Керівник розкриває через неї свої здібності, світогляд, соціальні почуття, професійні навички; підлеглий, сприймаючи цінності управлінської культури керівника й організації, трансформує власну професійну культуру [5, с.9].

Отже, управлінська культура постає умовою ефективною управлінської діяльності, виступає яскравою характеристикою сучасного керівника і поєднує у собі, на наш погляд, особистісну культуру та культуру управління ЗДО. Переконані, що управлінська культура керівника ЗДО визначається стилем керівництва, рівнем фахових знань, умінь і навичок, етикою і етикетом керівника, культурою спілкування, знанням принципів, методів організаційних форм та технологічних прийомів управління освітнім процесом ЗДО, умінням раціонально використовувати час та ін. Управлінська культура керівника ЗДО, на нашу думку, виявляється у процесі управлінської діяльності, має відношення до свідомості, стилю поведінки та спілкування і, безпосередньо, свідчить про фахову компетентність управлінця.

Список використаних джерел:

1. Бадіца М.В. Педагогічний менеджмент якості професійної підготовки майбутніх фахівців дошкільної освіти у вищому навчальному закладі. Режим доступу: <https://sworld.education/konfer42/196.pdf>
2. Попова Г. В. Формування культури управління персоналом у процесі фахової підготовки майбутніх менеджерів: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04. ДВНЗ «ДДПУ». Слов'янськ, 2014. 206 с.
3. Королюк С. В. Управлінська культура керівника школи. Постметодика, 2003. № 5-6. С. 85-88.

4. *Закорченна Г.М. Підготовка студентів до педагогічного менеджменту в дошкільній освіті: автореф. дис. на здобуття наук ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.04 "Теорія і методика професійної освіти". Одеса, 2000. 20 с.*

5. *Розвиток управлінської культури керівників професійно-технічних навчальних закладів : посібник / В. І. Свистун, В. С. Болгаріна, В. А. Григор'єва, Г. В. Єльнікова, Л. Д. Кузьмінська, Ю. С. Палькевич, Л. М. Петренко; за ред. В. І. Свистун. К.: ІПТО НАПН України, 2015. 141 с.*

УДК 376.07/.09(477)(043.2)

БОНДАР Т.І.

доктор педагогічних наук, професор,
завідувач кафедри педагогіки дошкільної,
початкової освіти та освітнього менеджменту,
Мукачівський державний університет, м. Мукачево, Україна

УПРАВЛІННЯ ІНКЛЮЗИВНОЮ ОСВІТОЮ В УКРАЇНІ

Розуміння особливостей управління інклюзивною освітою в Україні стає можливим завдяки аналізу розвитку законодавчої й нормативно-правової бази в цій галузі. Сформованість законодавчої бази слугує ефективною умовою для еволюції інклюзивної освіти, що досягають через ефективне управління інклюзивними освітніми процесами. Знаковою для розвитку інклюзивної освіти в нашій країні є ратифікація Верховною Радою УРСР Конвенції ООН «Про права дитини» – одного з перших документів, що набув чинності в Україні як у незалежній державі. Конвенція ґрунтована на визнанні прав усіх дітей, на пріоритеті загальнолюдських цінностей, недискримінації дитини з інвалідністю за будь-якими ознаками. Долучившись до міжнародної угоди, Україна обрала курс на європейську інтеграцію, що засвідчує факт постійного переосмислення державою пріоритетів в освітній сфері.

Із 1991 р. забезпечення права на освіту дітям з інвалідністю стає домінуючим напрямом освітньої політики України. Під впливом Конвенції ООН «Про права дитини» із 1991 р. в українському суспільстві формується нова філософія державної політики стосовно дітей з особливими освітніми потребами (далі – ООП), поступово змінюються погляди на проблему рівності можливостей, уживають заходів із запобігання дискримінації дітей. Протягом першого етапу розвитку інклюзивної освіти, що тривав із 1991 р. до 2008 р., у державі відбувається усвідомлення сутності інклюзивної освіти, створюють умови для забезпечення осіб з інвалідністю рівним доступом до освіти. Цей етап – соціальний за своєю сутністю, пронизаний посиленням соціального захисту осіб з інвалідністю. Держава забезпечує рівні права й можливості людям з інвалідністю через надання пенсії, державної допомоги, компенсаційних та інших виплат, пільг, соціальних послуг, проведення реабілітаційних заходів, призначення опіки (піклування) або забезпечення стороннього догляду громадянами.

Із 2009 р. розпочався другий етап в історії розвитку інклюзивної освіти – правовий, що маркований ухваленням відразу двох критичних для забезпечення рівних прав осіб з інвалідністю законів: Закону України «Про загальнодержавну програму «Національний план дій щодо реалізації Конвенції ООН про права дитини» на період до 2016 року» (05 березня 2009 р.) та Закону України «Про ратифікацію Конвенції про права інвалідів і Факультативного протоколу до неї» (16 грудня 2009 р.). Нині, коли Україна бореться за свободу й незалежність у повномасштабній російсько-українській війні, особливої актуальності набуває текст загальних положень у Законі України «Про загальнодержавну програму «Національний план дій щодо реалізації Конвенції ООН про права дитини» на період до 2016 року». Україна визнає себе членом міжнародного співтовариства та бере

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>